

งานวิจัย

เรื่อง

การสำรวจพฤติกรรมการออมและศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อปริมาณ

การออมของภาคครัวเรือน

กรณีศึกษา : หมู่บ้านหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

**The study of saving behavior and the effect of household factors toward household
saving amount**

ผู้วิจัย

อารีรัตน์ ลีพะพันธุ์

คณะบริหารธุรกิจ

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

พฤษภาคม 2558

Research topic	The study of saving behavior and the effect of the household factors toward saving amount Case study: Nongkraseam Village, Moo 5, Tambon Heuykapi, Chonburi
Researcher	Areerat Leelhaphunt
University	Faculty of Business Administration, Thai-Nichi Institute of Technology
Published Year	May, 2015
Source of Fund	Thai-Nichi Institute of Technology

Abstract

The main purpose of this study is to ascertain the effect of the household factors toward household saving amount. The 250 samples were collected at 95% of confident interval. It found that household saving rate is 64% and it is a compulsory working condition. The private sector has a compulsory saving package via social security fund and provident fund whereas the government officer has a compulsory saving package via pension fund.

Besides, the hypothesis testing of 4 independent variables, it found that the 2 independent variables as income and education level have significantly positive relationship with saving amount whereas the family member has significantly negative relationship with saving amount. But, the last independent variable of age, it has non-significantly negative relationship with saving amount. In additional, the chief of household's opinion, he has highly emphasized on the return rate of saving amount.

TNI

ประกาศคุณูปการ

ผลงานวิจัยตามศาสตร์ครั้งนี้ได้มีขึ้น เพื่อเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบูรณาการด้านการเรียนการสอนของวิชาการเงินส่วนบุคคล (BUS-352) และการวิจัยในครั้งนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ เลิศในสัจย์ คณบดี คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ซึ่งให้การสนับสนุนทั้งในด้านของทุนวิจัยและเวลาในการทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์วิจิณัฐ ภัคพรหมินทร์ รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ผู้ซึ่งให้การดูแลสนับสนุนพร้อมทั้งคำแนะนำที่มีคุณค่าต่างๆต่อผู้วิจัย ส่งผลให้การทำงานวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความราบรื่น จึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

อารีรัตน์ ลิพะพะพันธุ์

TNI

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
	สมมุติฐานของการวิจัย	3
	ขอบเขตของงานวิจัย	3
2	ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
	ความหมายของการออม	5
	ความสำคัญของเงินออม	5
	สิ่งจูงใจและมูลเหตุจูงใจของการเกิดพฤติกรรมการออม	5
	การบริหารการเงินส่วนบุคคล	6
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
3	วิธีดำเนินการวิจัย	9
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	9
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	10
	วิธีการสร้างเครื่องมือ	11
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	11
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	11
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	12

สารบัญ (ต่อ)

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	13
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	13
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	13
	ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนและหัวหน้าครัวเรือน	13
	ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานของงานวิจัย	15
	ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลการออม	17
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	19
	สรุปผล	19
	อภิปรายผล	20
	ข้อเสนอแนะ	21
	บรรณานุกรม	23
	ภาคผนวก	24
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	25
	ภาคผนวก ข แผนชุมชนบ้านหนองกระเสริม ประจำปี 2557	
	ที่ว่าการเทศบาลตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี	28
	ภาคผนวก ค ตารางนำเสนอผลการทดสอบ SPSS	33
	ภาคผนวก ง แบบเสนอโครงการวิจัย สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น	40

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงความถี่และร้อยละของครัวเรือน และหัวหน้าครัวเรือน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส การออมของครัวเรือน และสาเหตุของการไม่มีเงินออม	14
2	Bivariate Correlation Test	15
3	Multiple Regression Analysis	16
4	แสดงความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออม	18

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบุคลากรของชาติ ดังนั้น ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) จึงได้มีการอัญเชิญหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม จนถึงระดับประเทศ เพื่อมุ่งในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน เนื่องจากการที่พสกนิกรชาวไทยได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นหลักในการดำเนินวิถีชีวิตอย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การตระหนักถึงความไม่ประมาท และมีการการพัฒนาที่มุ่งสู่ “การพึ่งพาตนเอง” โดยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้หยั่งรากลึกกลงในสังคมไทยมาตั้งแต่ปี 2517 เป็นต้นมา นอกเหนือจากนี้ ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”

ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2557 พบว่า สถานการณ์การเงินฐานรากของไทย มีเงินฝากรวมประมาณ 16.62 ล้านล้านบาท โดยเงินฝากในระบบมีปริมาณมากที่สุด ประมาณ 15.13 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.0 ของเงินฝากรวม นำโดยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ 11.33 ล้านล้านบาท และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 3.79 ล้านล้านบาท ขณะที่เงินฝากของสถาบันการเงินกึ่งในระบบมีประมาณ 1.49 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.0 ของเงินฝากรวม นำโดยเงินฝากของสหกรณ์และเครดิตยูเนียน 1.43 ล้านล้านบาท กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 3.8 หมื่นล้านบาท และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1.94 หมื่นล้านบาท สำหรับสินเชื่อบริษัทมีประมาณ 17.77 ล้านบาท โดยสินเชื่อในระบบมีประมาณ 16.34 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.0 ของสินเชื่อรวม นำโดยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ 12.42 ล้านบาท สถาบันการเงินเฉพาะกิจ 3.77 ล้านล้านบาท และผู้ประกอบการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) 1.51 แสนล้านบาท ขณะที่สินเชื่อของสถาบันการเงินกึ่งในระบบมีประมาณ 1.42 ล้านบาท นำโดยสินเชื่อของสหกรณ์และเครดิตยูเนียน 1.21 ล้าน

ล้านบาท และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1.76 แสนล้านบาท อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงสินเชื่อระดับฐานราก พบว่า มียอดสินเชื่อรวมประมาณ 4.39 ล้านล้านบาท แบ่งเป็นสินเชื่อฐานรากของสถาบันการเงินในระบบ 2.96 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.5 ของสินเชื่อฐานรากรวม นำโดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 2.43 ล้านล้านบาท ธนาคารพาณิชย์ 3.93 แสนล้านบาท และ Non-Bank 1.42 แสนล้านบาท และสินเชื่อฐานรากของสถาบันการเงินทั้งในระบบ 1.42 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.5 ของสินเชื่อฐานรากรวม นำโดยสหกรณ์และเครดิตยูเนียน 1.21 ล้านล้านบาท และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 1.76 แสนล้านบาท ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนสินเชื่อฐานรากต่อสินเชื่อรวมทั้งระบบ พบว่า สินเชื่อฐานรากมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 24.7 ของสินเชื่อรวมทั้งระบบ (สำนักงานนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)

ตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา ระบบเศรษฐกิจของไทยได้ประสบปัญหาการขาดแคลนเงินออมมาโดยตลอด และจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งเงินจากต่างประเทศเพื่อนำมาพัฒนาประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชากรในชาติไม่มีเงินออมเพียงพอ ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2541 คณะรัฐมนตรีได้มีการอนุมัติตามที่กระทรวงการคลังเสนอ กำหนดให้วันที่ 31 ตุลาคม ของทุกปีเป็น “วันออมแห่งชาติ” โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ พร้อมทั้งให้มีการจัดสัปดาห์ส่งเสริมวัฒนธรรมการออมของชาติ ในช่วงวันที่ 31 ตุลาคม ถึงวันที่ 7 พฤศจิกายนของทุกปี เพื่อเป็นการส่งเสริมให้การประหยัดและการออมเป็นรูปธรรมมากขึ้น และส่งผลทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัดและการออมอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดแคลนเงินออมของประชากรในชาติได้ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมต่อเนื่องที่ตามมา คือปัญหาหนี้ในระบบ ซึ่งมีการเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าที่กฎหมายได้กำหนดไว้ (ร้อยละ 15 ต่อปี) ปัจจุบันในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบนี้ กระทรวงการคลังได้มอบหมายให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เปิดจุดให้บริการรับปรึกษาปัญหาหนี้ในระบบเพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาในเบื้องต้นโดยเป็นการให้ความช่วยเหลือในด้านการปรับโครงสร้างหนี้ในระบบเข้าสู่ระบบตามศักยภาพของลูกค้าและภายใต้หลักเกณฑ์ของสถาบันการเงินทั้ง 3 แห่ง โดยนับตั้งแต่ปี 2554 ถึง 2556 มีลูกหนี้ที่ได้รับความช่วยเหลือไปแล้วจำนวนทั้งสิ้น 123,954 ราย มูลหนี้ทั้งสิ้น 1,203,545 ล้านบาท โดยจำนวนดังกล่าวได้รวมถึงการดำเนินการของสำนักงานนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน (สพข.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลังซึ่งเป็นหน่วยงานประสานเรื่องไปยังสถาบันการเงินเฉพาะกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในระบบต่อไป ทั้งนี้กระทรวงการคลังเห็นว่า การแก้ไขปัญหาโดยการปรับโครงสร้างหนี้เป็นเพียงการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบเป็นไปอย่างยั่งยืน จึงจำเป็นที่จะต้องมุ่งแก้ไขปัญหามาที่สาเหตุและมีการวิเคราะห์ปัญหาของการเป็นหนี้ในระบบที่แท้จริงของลูกค้า และให้ความสำคัญกับการพัฒนาลูกหนี้ให้มีศักยภาพในการหารายได้เพียงพอ มีองค์ความรู้ในการบริหารจัดการทางการเงินของตนให้เหมาะสม และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ยื่น ซึ่งรวมถึงการผลักดันให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบของสมาชิกในชุมชนนั้นๆด้วย

อย่างไรก็ตามการออมที่มีไม่เพียงพอนั้นย่อมส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของคนและอาจส่งผลและก่อให้เกิดปัญหาต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของชาติได้อีกด้วย ดังนั้น การออมภาคครัวเรือนจึงถือเป็นระบบการออมในภาคเอกชนซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ สำหรับจังหวัดชลบุรีนั้นถือได้ว่าเป็นเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออก และเป็นจังหวัดที่มีค่าครองชีพอยู่ในระดับที่สูง จึงส่งผลให้เงินสดส่วนต่างระหว่างรายได้กับรายจ่ายมีน้อย จนเกิดปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเงินออมและอาจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคคลในครอบครัวได้ งานวิจัยนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนของสมาชิกในชุมชนบ้านหนองกระเสริม เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและเป็นอุปสรรคต่อการออมของภาคครัวเรือนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของภาคครัวเรือน ในชุมชนบ้านหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมและรูปแบบการออมของคนในชุมชนบ้านหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมของคนในชุมชนบ้านหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สมมุติฐานงานวิจัย

1. รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
2. ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
3. อายุของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
4. จำนวนสมาชิกของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
5. การพยากรณ์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่ส่งผลต่อตัวแปรอิสระ

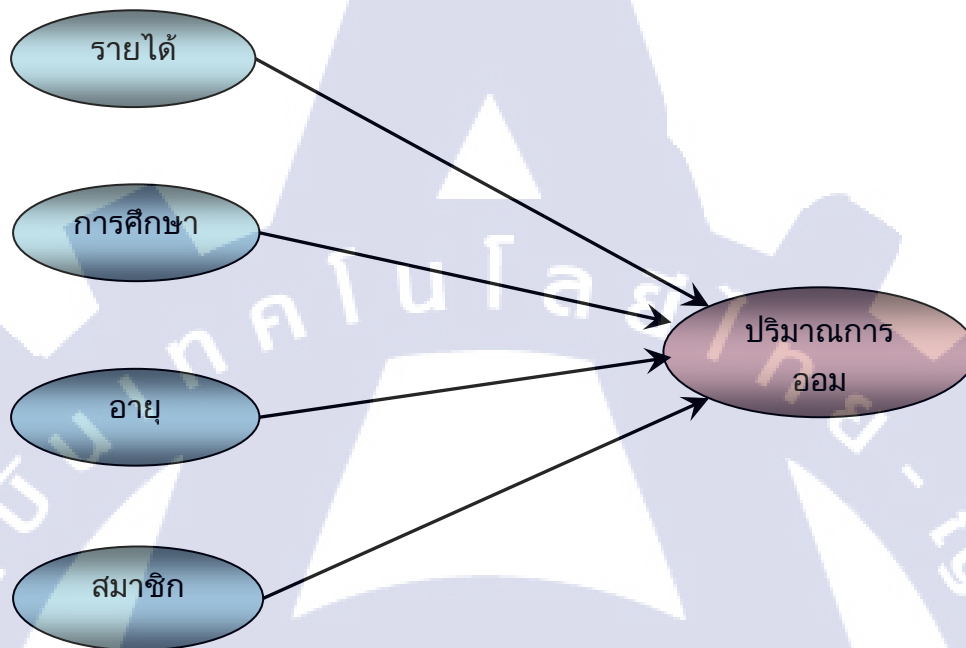
ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนหนองกระเสริม จังหวัดชลบุรี

การการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 24 ตุลาคม 2557 ถึงวันที่ 30 เมษายน 2558

สำหรับตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ รายได้รวมของครัวเรือน ต่อเดือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน
2. ตัวแปรตามประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ได้แก่ ปริมาณการออมเฉลี่ยต่อเดือน

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย (Conceptual framework)

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือหัวหน้าครัวเรือนของคนในชุมชนหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีจำนวนทั้งหมด 662 ครัวเรือน โดยคำนวณหากลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 250 ครัวเรือน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ภาคครัวเรือนสามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการออม ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครอบครัวได้
2. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและปรับปรุงการออมของภาคครัวเรือนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. กระทรวงการคลังสามารถนำไปใช้ประกอบ เพื่อวางแผนส่งเสริมการมีวินัยในการออมแก่ภาคครัวเรือนได้

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ความหมายของการออม

การออมคือ รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ซึ่งไม่ได้ถูกใช้สอยออกไปนี้เรียกว่าเงินออม $\text{Incomes} - \text{Expenses} = \text{Savings}$

โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่าการจ่ายของเขา ทางที่จะเพิ่มเงินออมให้แก่ บุคคล อาจทำได้โดยการพยายามหาทางเพิ่มรายได้ให้มากขึ้นด้วยการทำงานมากขึ้น ใช้จ่ายว่างในการหารายได้พิเศษ หรือการปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพมีรายได้สูงขึ้น เป็นต้น นอกจากนั้นการลดรายจ่ายลงด้วยการรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นและเหมาะสมก็จะทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้เหมือน

ความสำคัญของเงินออม

เงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้ เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต

สิ่งจูงใจและมูลเหตุจูงใจของการเกิดพฤติกรรมการออม

การที่คนเรามี “เป้าหมาย” อย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอนก็จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น เป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกัน แล้วแต่ความจำเป็นและความต้องการของเขาและยังขึ้นอยู่กับความคาดหวังในอนาคตสำหรับชีวิตของเขาด้วย ตัวอย่างเช่น บางคนอยากมีบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง อยากจะมีการศึกษาสูง อยากมีชีวิตที่สุขสบายในยามปลดเกษียณ หรือหวังที่จะให้ลูกหลานมีหลักฐานมั่นคง ดังนั้นเป้าหมายในการออมแตกต่างกันนี้จะเป็นสิ่งที่กำหนดให้จำนวนเงินออมและระยะเวลาในการออมแตกต่างกันไป

การออมโดยสมัครใจเป็นการออมที่เกิดขึ้นจากการคำนวณเปรียบเทียบผลประโยชน์ที่จะได้รับในปัจจุบันและผลประโยชน์ในอนาคต หากเห็นว่าประโยชน์ในอนาคตมากกว่าก็ทำการออมและลดการใช้จ่ายใช้สอย รายได้มีมากขึ้นกับสภาพแวดล้อมที่พอใจ ขึ้นอยู่กับอารมณ์หรือความเคยชินของตนซึ่งโดยทั่วไปคนเรามักจะตีค่าประโยชน์อนาคตต่ำกว่าที่ควรจะเป็นเสมอ

การออมโดยถูกบังคับ หมายถึง การที่เอกชนหรือประชาชนส่วนรวมถูกเหตุการณ์หรือกฎระเบียบภายนอกบังคับ ให้ต้องงดใช้จ่ายใช้สอยรายได้ทั้งหมดหรือแต่เพียงส่วนหนึ่งของตน

การออมของสังคม หมายถึง การออมทรัพย์โดยส่วนรวมในสังคม ๆ หนึ่ง ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ ได้แก่

(1). ปริมาณรายได้ประชาชาติ หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือรายได้ของภาคเอกชนโดยส่วนรวมซึ่งหากรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น ย่อมสะท้อนถึงระบบเศรษฐกิจ เพราะเมื่อประชาชนมีอัตราการรายได้เพิ่มมากขึ้น แนวโน้มของการบริโภคจะเพิ่มขึ้น แต่มีสัดส่วนที่น้อยกว่าการเพิ่มของรายได้ซึ่งทำให้มีการออมทรัพย์มากขึ้น

(2). ระดับรายได้ของประชากรกับการออม สามารถตั้งข้อสังเกตพบว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อยซึ่งโดยมากจะมีรายได้พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้องไปวัน ๆ หนึ่ง แทบจะไม่มีอะไรที่จะเก็บออมเพราะรายได้ที่ได้มา จะหมดไปกับการใช้จ่ายใช้สอยนิสัยการเก็บออมทรัพย์มักจะมีน้อยเพราะชีวิตของผู้มีรายได้น้อยมีปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ทำให้คิดถึงปัจจุบันมากกว่าอนาคต กลุ่มคนชั้นกลาง ซึ่งการกินอยู่ปัจจุบันสุขสบายแล้วก็คิดถึงอนาคตมากโอกาสที่จะมีการเก็บออมก็จะมีมาก นอกจากนั้นยังมีความกระตือรือร้นที่จะสร้างชีวิตให้ก้าวหน้าและอยู่ในฐานะที่มั่นคงตลอดไป กลุ่มผู้มีรายได้สูงส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายก็เก็บออมไว้ทั้งหมด

(3). ความรู้สึกของประชาชนโดยทั่วไป เมื่อประชาชนคิดว่าเงินมีค่าขึ้นก็จะมีออมมากขึ้น และในทางตรงกันข้ามเมื่อใดก็ตามที่เงินมีค่าน้อยลงคนจะออมน้อยลง เพราะหากเก็บไว้ก็มีแต่จะเสื่อมค่าโดยถ้าออมก็จะออมในรูปที่ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ราคาจะเพิ่มสูงขึ้นหรือให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าการถือเงินสด

(4). อัตราดอกเบี้ย เป็นสิ่งสำคัญที่กำหนดปริมาณส่วนออม คือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงคนจะออมทรัพย์มาก เมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำคนจะออมน้อยลง

2.1.2 การบริหารการเงินส่วนบุคคล (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

อาจกล่าวได้ว่า สาเหตุหลักๆ ที่บุคคลละเลยเรื่องการวางแผนการเงินส่วนบุคคลนั้น มีดังนี้

1. ขาดการปลูกฝังแนวความคิดการใช้ทรัพยากรต่างๆ รวมทั้งการใช้จ่ายเงินอย่างรู้คุณค่า
2. ขาดการตระหนักรู้และคำนึงถึงเรื่องความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สิน
3. มีความเชื่อผิดในเรื่องที่สำคัญ
 - เชื่อว่าการวางแผนการเงินเป็นเรื่องของบุคคลที่มีรายได้และทรัพย์สินมากเท่านั้น
 - เชื่อว่าการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเป็นเรื่องที่ยู่ยาก ซับซ้อน เสียเวลา

- เชื่อว่าการวางแผนเกษียณซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลเป็นเรื่องของบุคคลใกล้เกษียณหรือเกษียณอายุแล้วเท่านั้น
- เชื่อว่าการฝากเงินกับธนาคารไม่มีความเสี่ยงที่ต้องจัดการ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภัตสร ลิมานนท์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรต่อวิถีชีวิตของประชากรกับทิศทางการออมในอนาคต กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข)” ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรเศรษฐกิจและสังคม ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและการดำเนินชีวิตของประชากรในหลายมิติ เป็นผลให้ผู้สูงอายุจะต้องพึ่งตนเองมากขึ้นในอนาคต และชี้ให้เห็นว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีความยากลำบากในการดำรงชีวิตมากขึ้น ซึ่งเงินยังชีพของผู้สูงอายุไทยเกือบร้อยละ 75 มาจากเพียงสองแหล่งเท่านั้นคือเงินออมสะสมจากการทำงาน และเงินช่วยเหลือจากลูกหลาน ผลสำรวจยังพบอีกว่ามีผู้สูงอายุเพียงหนึ่งในสามที่มีเงินออมมากพอที่จะดูแลตัวเองได้

ประยงค์ กุศิริสิน (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 331 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.8 ของกลุ่มตัวอย่างมีการออม ส่วนครัวเรือนที่เหลืออีก 69 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.2 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีการออมเนื่องจากมีภาระรายจ่ายมาก หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขายและรับจ้าง อายุระหว่าง 46-50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้รวมของครัวเรือน 30,001-40,000 บาทต่อเดือน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่ไม่มีการออม ก็มีรายจ่ายรวมของครัวเรือน 30,000-40,000 บาทต่อเดือน ส่งผลให้มีภาระหนี้สินของครัวเรือนตั้งแต่ 100,001-500,000 บาท และภาระหนี้สินส่วนใหญ่ของครัวเรือนเป็นหนี้สินประเภทนี้บัตรเครดิต

ปัญญาสมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการออมของคนไทยในช่วงภาวะเศรษฐกิจถดถอย” ผลการวิจัยพบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4,000 ครัวเรือนทั่วประเทศไทย คนไทยส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมการวางแผนการออมที่แน่นอน กล่าวคือ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 43.0 ไม่ได้กำหนดจำนวนเงินออมต่อเดือนไว้แน่นอน หากพิจารณาจากระดับการศึกษาด้วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือสูงกว่ามีการจัดสรรการออมไว้ที่ 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน นอกจากนี้ การสำรวจพบว่า เป้าหมายหลักของคนไทยใน 3 ลำดับแรกไม่แตกต่างกันมากนัก คือ การออมเพื่อการลงทุนในอนาคต คิดเป็นร้อยละ 23.20

รองลงมาคือ การออมเพื่อเป็นทุนการศึกษาของตนเองหรือบุตร คิดเป็นร้อยละ 23.10 และการออมเพื่อไว้ใช้รักษาตัวเมื่อเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 20.78

นิชยา ต๊ะต่องใจ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการออมของประชาชนบ้านหนองสองห้อง” นักวิจัย นิชยา ต๊ะต่องใจ ปีที่จัดพิมพ์ 2553. พบว่า รูปแบบการออมของกลุ่มตัวอย่างทำการออมกับธนาคารพาณิชย์มากที่สุด จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.71 รองลงมาคือการออมกับบริษัทประกันชีวิต จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.88 สำหรับการออมในรูปแบบสลากออมสิน การออมกับสหกรณ์ออมทรัพย์และการเล่นแชร์ คิดเป็นสัดส่วนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 10.75, 9.68 และ 8.60 ตามลำดับ และอีกร้อยละ 3.23 และ 2.15 คือการออมในรูปแบบการซื้อทรัพย์สินและการออมในหุ้นสามัญกับตลาดหลักทรัพย์ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของกลุ่มตัวอย่างโดยจัดไว้ 3 ลำดับแรก คือ ส่วนใหญ่จะมีการออมเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ รองลงมาจะทำการออมเพื่อไว้ในยามฉุกเฉินและยามชรา และลำดับสุดท้ายคือการออมเพื่อการศึกษาของตนเองและบุตร

รัชศักดิ์ ค่อยประเสริฐ (2553) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แบบแผนการออมภาคครัวเรือนตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 100 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มีการออมจำนวน 83 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 83 และไม่มีการออมจำนวน 17 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17 หัวหน้าครัวเรือนที่มีการออมส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีจำนวน 59 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 71.08 หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.01 โดยมีอาชีพหลักคือค้าขายกับรับจ้าง ส่วนใหญ่รายได้รวมของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 30,001-40,000 บาทต่อเดือน และส่วนใหญ่มีรายจ่ายรวมของครัวเรือนอยู่ระหว่าง 30,001-40,000 บาทต่อเดือนเช่นกัน สำหรับรูปแบบการออมนั้น ครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีการออมเงินอยู่ระหว่าง 1,001-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.93 โดยส่วนใหญ่จะมีการออมเมื่อมีรายได้และมีการออมเงินโดยการฝากเงินกับสถาบันการเงินต่างๆ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความคิดเห็นและสำรวจพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือน ของประชากรในชุมชนบ้านหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย
7. การสรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนของคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 662 ครัวเรือน โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 250 ครัวเรือน ดังแสดงตามสูตรการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned}n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\&= \frac{662}{1 + (662)(0.05)^2} \\&= \frac{662}{1 + 1.655} \\&= 249.34\end{aligned}$$

n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

N คือ ขนาดของประชากรหรือจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของชุมชนบ้านหนองกระเสริม

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้ของช่วงความเชื่อมั่นที่ 95 %

การเลือกตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การเลือกตัวอย่างประเภทไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยเทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในเขตชุมชนบ้านหนองกระเสริม ที่มีหัวหน้าครัวเรือนอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นวันทำงานและมีแนวโน้มว่าจะมีเงินเหลือไว้สำหรับการออม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นและสำรวจพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนของประชากรในชุมชนบ้านหนองกระเสริม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานะภาพของหัวหน้าครัวเรือน และสอบถามเกี่ยวกับครัวเรือนมีการออมหรือไม่ รวมถึงสาเหตุของการไม่มีการออมเงิน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของหัวหน้าครัวเรือน ที่มีการออมเงินและรูปแบบการออมของครัวเรือน โดยมุ่งเน้นศึกษาในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อปริมาณการออมเงินต่อเดือนของหัวหน้าครัวเรือน เช่น รายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน รวมถึงจำนวนสมาชิกที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของหัวหน้าครัวเรือน และศึกษาถึงรูปแบบการออมของครัวเรือน ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเลือกตัวเลือก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออม โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์การออม ด้านผลตอบแทนจากการออม และด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงิน ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากงานวิจัยต่างๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการออมของภาคครัวเรือน โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์งานวิจัย
2. สร้างเครื่องมือแบบสอบถามให้มีขอบเขตและเนื้อหาในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการออมของหัวหน้าครัวเรือน โดยพิจารณาจาก รายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน และจำนวนสมาชิกที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของหัวหน้าครัวเรือน เป็นตัวแปรอิสระของงานวิจัยในครั้งนี้
3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านงานวิจัยของคณะบริหารธุรกิจ ตรวจสอบความถูกต้องและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2557 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2558 โดยผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านหนองกระเสริม ที่ได้มาเข้าร่วมประชุมประจำเดือน ณ ที่ทำการของกองทุนหมู่บ้าน ในช่วงทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน และนอกเหนือจากนี้ได้นำแบบสอบถามไปแจกให้กับครัวเรือนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน แต่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหนองกระเสริมอีกด้วย

หลังจากได้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม และได้นำข้อมูลของแบบสอบถามแต่ละชุดไปคำนวณ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป IBM SPSS Version 20

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้จำแนกข้อมูลของแบบสอบถามตามตัวแปรอิสระ ได้แก่ รายได้รวมต่อเดือนของครัวเรือน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของหัวหน้าครัวเรือน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปริมาณการออมต่อเดือนของครัวเรือน
3. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ

4. นำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้วิธีการหาค่า Mean และ Standard Deviation ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS
5. วิเคราะห์ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์การออม ด้านผลตอบแทนจากการออม ด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการออมโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
6. เพื่อศึกษาระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ใช้การทดสอบด้วยวิธี Multiple Regression Analysis
7. เพื่อทดสอบถึงความสัมพันธ์โดยการทดสอบทีละคู่ ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว กับตัวแปรตาม ใช้การทดสอบด้วยวิธี Bivariate Correlation Test
8. เพื่อทดสอบถึงการถึงระดับการแจกแจงข้อมูลนั้นเป็นการกระจายตัวแบบปกติ ใช้การทดสอบด้วยวิธี Normality check
9. เพื่อทดสอบถึงระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูล ใช้การทดสอบด้วยวิธี Cronbach alpha

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Mean	หมายถึงค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	หมายถึงค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)
N	หมายถึงจำนวนของตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์
Sig	หมายถึงค่าความน่าจะเป็นที่คำนวณได้จากค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน
*	หมายถึงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
**	หมายถึงความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมและการสำรวจพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือน ของคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหนองกระเสริม จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้จำนวน 250 ชุด ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว มาทำการวิเคราะห์โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนและหัวหน้าครัวเรือน

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

1. รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
2. ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
3. อายุของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
4. จำนวนสมาชิกของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน
5. การพยากรณ์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออม โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์การออม ด้านผลตอบแทนจากการออม และด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนและหัวหน้าครัวเรือน

การวิเคราะห์ข้อมูลของตอนที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ร้อยละ จำแนกตามเพศของหัวหน้าครัวเรือน อายุ สถานภาพของหัวหน้าครัวเรือน ครัวเรือนมีการออมหรือไม่ และสาเหตุของการที่ครัวเรือนไม่มีการออม โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 250 คน แต่มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 10 แบบ คิดเป็นร้อยละของแบบสอบถามที่สมบูรณ์เท่ากับ 96.0 %

ตาราง 1 แสดงความถี่และร้อยละของครัวเรือนและหัวหน้าครัวเรือน

ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	1.1 ชาย	135	64.3
	1.2 หญิง	75	35.7
	รวม	210	100.0
2	อายุ		
	2.1 ช่วงอายุ 36-40 ปี	48	22.9
	2.2 ช่วงอายุ 41-45 ปี	6	2.9
	2.3 ช่วงอายุ 46-50 ปี	61	29
	2.4 ช่วงอายุ 51-55 ปี	42	20
	2.5 ช่วงอายุตั้งแต่ 56 ปี ขึ้นไป	53	25.2
	รวม	210	100.0
3	สถานภาพสมรส		
	3.1 โสด	0	0
	3.2 สมรส	210	100.0
	3.3 อื่นๆ	0	0
	รวม	210	100.0
4	การออมของครัวเรือน		
	4.1 มีการออม	210	87.5
	4.2 ไม่มีการออม	30	12.5
	รวม	240	100.0
5	สาเหตุของการไม่มีเงินออม		
	5.1 มีรายจ่ายมาก	9	30.0
	5.2 มีภาระหนี้สินมาก	21	70.0
	รวม	30	100.0

ผลการวิเคราะห์ตาราง 2 พบว่า ครัวเรือนที่มีการออมทั้งหมด 210 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 87.5 ของการเก็บตัวอย่างงานวิจัยจากแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และมีหัวหน้าครัวเรือนโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 อายุของหัวหน้าครัวเรือนโดยส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป จำนวน

53 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 สำหรับสถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือนมีการอยู่ร่วมกันและมีสถานภาพสมรสทั้งสิ้น 210 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100

สำหรับครัวเรือนที่ไม่มีการออมจำนวน 30 ครัวเรือน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนั้น สาเหตุส่วนใหญ่ของการไม่มีการออมมาจากการที่ครัวเรือนมีภาระหนี้สินคงค้างอยู่เป็นจำนวนมาก

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมุติฐานของงานวิจัย

ใช้การทดสอบ Bivariate Correlation Test เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามที่ส่งผลต่อตัวแปรอิสระ ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 Bivariate Correlation Test

	ปริมาณการออม	รายได้ครัวเรือน	ระดับการศึกษา	จำนวนสมาชิก	อายุ
ปริมาณการออม	1				
รายได้ครัวเรือน	.779**	1			
ระดับการศึกษา	.267**	.334**	1		
จำนวนสมาชิก	-.141*	-.285**	-.547**	1	
อายุ	-.020	.028	-.752**	.682**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

ผลการวิเคราะห์ Bivariate Correlation Test เพื่อทดสอบสมมุติฐานงานวิจัยดังนี้

สมมุติฐาน 1 รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า เมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้มีปริมาณการออมเพิ่มมากขึ้นเช่นเดียวกัน

สมมุติฐาน 2 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครอบครัวมีการศึกษาในระดับสูงขึ้น ย่อมส่งผลให้มีหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีปริมาณการออมของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นด้วย

สมมุติฐาน 3 อายุของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนไม่มีผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน

สมมุติฐาน 4 จำนวนสมาชิกของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า จำนวนสมาชิกของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนได้รับผิดชอบดูแลของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในจำนวนมาก จะส่งผลให้ครัวเรือนนั้นมีปริมาณการออมลดน้อยลง

ตาราง 3 Multiple Regression Analysis

	ปริมาณการออม	p-value	VIF
Constant	-2.150	.000	
รายได้ของครัวเรือน	1.173*	.005	1.764
ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน	0.320*	.050	3.374
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	-0.286*	.007	2.353
อายุของหัวหน้าครัวเรือน	-0.243	.245	4.673
R-square	0.642		
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	210		

Notes: Unstandardized beta coefficients are reported.

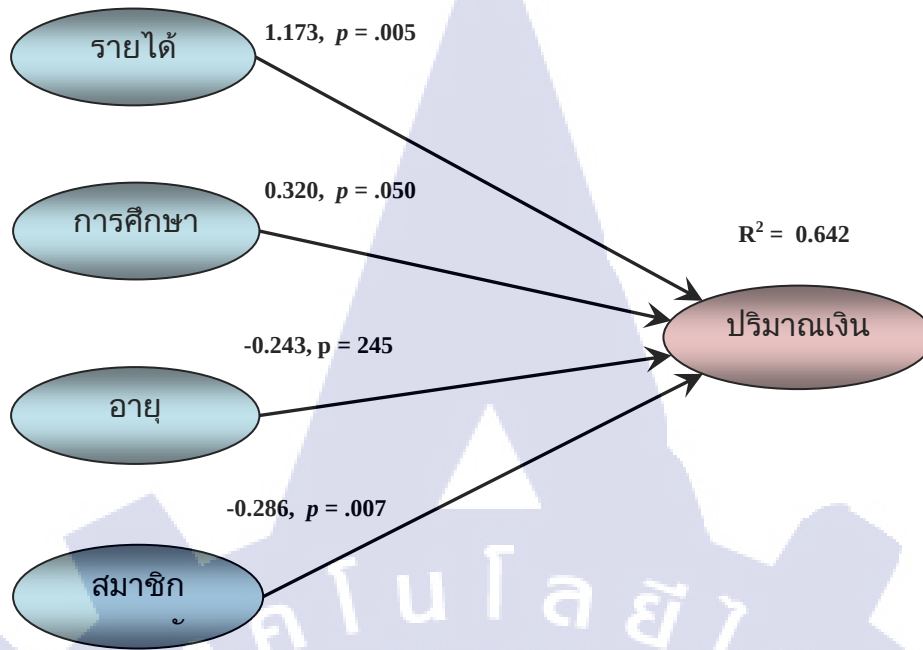
*p < 0.05

สมมุติฐาน 5 การพยากรณ์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม

ผลการวิเคราะห์ สามารถพยากรณ์ได้ว่า รายได้ของครัวเรือนเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเป็นปัจจัยรองลงมาที่ส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนก็มีผลทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย

จากผลการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis ดังแสดงในตาราง 3 สามารถเขียนในอยู่ในรูปสมการ Regression ได้ดังต่อไปนี้

$$\text{ปริมาณการออม} = -2.150 + 1.173(\text{รายได้ของครัวเรือน}) + 0.320(\text{การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน}) + \\ -0.286(\text{จำนวนสมาชิกในครัวเรือน}) + \text{error}$$

รูปภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์ Multiple Regression Analysis

รูปแบบการออมภาคครัวเรือน

จากการศึกษาวิจัยรูปแบบการออมภาคครัวเรือนของคนในชุมชนบ้านหนองกระเทียม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการออมทุกสิ้นเดือน คิดเป็นร้อยละ 64 ของจำนวนครัวเรือนที่มีการออม และครัวเรือนเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการศึกษาของคนในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 72 สำหรับรูปแบบการออมนั้นยังคงเป็นรูปแบบการออมภาคบังคับโดยการออมผ่านระบบเงินสมทบประกันสังคมสำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชน สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพรับราชการได้มีการออมเงินผ่านทางเงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นต้น

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออม

โดยจำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์การออม ด้านผลตอบแทนจากการออม และด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงิน โดยได้มีการทดสอบ Reliability Test ของแบบสอบถามในส่วน of ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการออม พบว่า ค่า Cronbach alpha coefficient = 0.751 ซึ่งเป็นระดับความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 พบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออมที่ส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือนโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย (Mean = 2.92) แต่หัวหน้าครัวเรือนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการออมโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (Mean = 4.53) และมี

ความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีผลต่อการออมโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง (Mean = 3.09) ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออม	Mean	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
ด้านผลิตภัณฑ์การออม				
1. เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย	4.81	0.394	มาก	1
2. เงินออมมีความปลอดภัย/ไม่ลดมูลค่าตามเวลา	3.52	0.881	ปานกลาง	2
3. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ตามกฎหมาย	1.26	0.441	น้อยที่สุด	4
4. ช่วยลดหย่อนภาษี	2.07	1.266	น้อย	3
รวม	2.92		น้อย	
ด้านผลตอบแทนจากการออม				
1. อัตราผลตอบแทนที่ได้รับ	4.88	0.325	มาก	1
2. เวลาที่ได้รับผลตอบแทน	4.17	0.951	มาก	2
รวม	4.53		มาก	
ด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงิน				
1. การจัดกิจกรรมและสิทธิประโยชน์เพื่อกระตุ้นการออม	3.65	0.794	ปานกลาง	1
2. จัดช่องทางการออมที่สะดวกต่อการออมมากขึ้น	2.52	0.501	น้อย	2
รวม	3.09		ปานกลาง	

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์ทั้งในด้านบวกและความสัมพันธ์ในด้านลบที่มีต่อการออมของคนในชุมชนบ้านหนองกระเสริม ยิ่งไปกว่านี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมในด้านความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่างๆที่สามารถจูงใจหรือส่งผลให้ครัวเรือนมีการออมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการวิจัยต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างคนที่พักอาศัยอยู่ในชุมชนบ้านหนองกระเสริม พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 250 คน แต่มีแบบสอบถามที่ตอบไม่สมบูรณ์ จำนวน 10 แบบ จึงคิดเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ร้อยละ 96 แต่มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 30 ครัวเรือน ที่ไม่มีการออม จึงคิดเป็นครัวเรือนที่มีการออมน้อยละ 87.5 หัวหน้าครัวเรือนโดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 อายุของหัวหน้าครัวเรือนโดยส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 สำหรับสถานภาพสมรสของหัวหน้าครัวเรือนมีการอยู่ร่วมกันและมีสถานภาพสมรสทั้งสิ้น 210 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องจากชุมชนนี้เป็นชุมชนที่มีคนพื้นที่อาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ และมีหัวหน้าครอบครัวที่มีอายุค่อนข้างสูงและอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ รูปแบบการออมภาคครัวเรือนของคนในชุมชนบ้านหนองกระเสริม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการออมทุกสิ้นเดือน คิดเป็นร้อยละ 64 ของจำนวนครัวเรือนที่มีการออม และครัวเรือนเหล่านั้นมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อการศึกษาของคนในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 72 และมีบางส่วนที่มีการออมไว้สำหรับใช้จ่ายป่วยหรือแก่ชรา สำหรับรูปแบบการออมนั้นยังคงเป็นรูปแบบการออมภาคบังคับ โดยการออมผ่านระบบเงินสมทบประกันสังคมสำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพเป็นลูกจ้างหรือพนักงานบริษัทเอกชน สำหรับหัวหน้าครัวเรือนที่มีอาชีพรับราชการได้มีการออมเงินผ่านทางเงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในส่วนของความคิดเห็นของหัวหน้าครัวเรือนที่มีการออมนั้น คนส่วนใหญ่คำนึงถึงเรื่องผลตอบแทนด้านการออมมากที่สุด เนื่องมาจากว่าต้องการใช้เงินออมนั้นก่อให้เกิดรายได้มากขึ้น

ในส่วนของการทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้โดยการศึกษาถึงความสัมพันธ์ต่างๆของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่สามารถส่งผลต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือนได้นั้น ผลปรากฏได้ดังนี้

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 พบว่า รายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า เมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้มีปริมาณการออมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2 พบว่า ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งหมายความว่า ครัวเรือนที่มีหัวหน้า

ครอบครัวมีการศึกษาในระดับสูงขึ้น ย่อมส่งผลให้มีหน้าที่การงานในระดับที่สูงขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้มีปริมาณการออมของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3 พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า เมื่ออายุของหัวหน้าครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น มีผลทำให้ปริมาณการออมของครัวเรือนลดน้อยลง แต่ผลการทดสอบทางสถิติพบว่าอายุไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่มีต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือน จึงไม่สามารถยอมรับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ได้

การทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4 พบว่า จำนวนสมาชิกของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งหมายความว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในความรับผิดชอบดูแลของหัวหน้าครัวเรือนอยู่ในจำนวนมาก จะส่งผลให้ครัวเรือนนั้นมีปริมาณการออมลดน้อยลง เนื่องจากว่ามีภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลสมาชิกในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การค้นพบนี้จึงสอดคล้องกับสมมุติฐานงานวิจัยที่ได้ตั้งไว้

การพยากรณ์สมมุติฐานข้อที่ 5 สามารถพยากรณ์ได้ว่า รายได้ของครัวเรือนเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน และระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนเป็นปัจจัยรองลงมาที่ส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนก็มีผลทางลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนบ้านหนองกระเทียมในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาในประเด็นที่สำคัญในด้านของหัวหน้าครัวเรือน 4 ประเด็น คือ ปัจจัยด้านรายได้ของหัวหน้าครัวเรือนรวมถึงรายได้รวมของครัวเรือน พบว่าปัจจัยด้านรายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือน กล่าวได้ดังนี้ หากครัวเรือนใดมีรายได้สูงกว่ารายจ่ายของครัวเรือน ครัวเรือนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะมีการวางแผนการออมไว้สำหรับอนาคตของครอบครัว แต่หากว่าครัวเรือนใด หัวหน้าครัวเรือนมีรายได้น้อย โอกาสในการออมของครัวเรือนก็จะน้อยตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัสสร สิมานนท์ (2550) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรต่อวิถีชีวิตของประชากรกับทิศทางการออมในอนาคต กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข)” ผลการวิจัยพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของประชากรเศรษฐกิจและสังคม ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และการดำเนินชีวิตของประชากรในหลายมิติ และประชาชนมีแนวโน้มที่จะวางแผนการออมของตนเองไว้เพื่อดูแลตัวเองในยามแก่ชรา ดังนั้นเมื่อประชาชนมีงานทำและมีรายได้ก็ต้องมีการวางแผนเรื่องการออมควบคู่กันไป สำหรับประเด็นที่ 2 คือ ประเด็นด้านระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนนั้น พบว่าระดับการศึกษาที่สูงขึ้นส่งผลให้คนมีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ก้าวหน้าสูงขึ้น การมีหน้าที่การงานที่สูงขึ้น ย่อมส่งผลต่อรายได้ที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้นจึงส่งผลให้ความสัมพันธ์ของระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อปริมาณการออมของครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการของคนไทยในช่วงภาวะเศรษฐกิจถดถอย” ผลการวิจัยพบว่า จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4,000 ครีวเรือนทั่วประเทศไทย คนไทยส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมการวางแผนการออมที่แน่นอน กล่าวคือ ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 43.0 ไม่ได้กำหนดจำนวนเงินออมต่อเดือนไว้แน่นอน หากพิจารณาจากระดับการศึกษาด้วย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทหรือสูงกว่ามีการจัดสรรการออมไว้ที่ 1 ใน 3 ของรายได้ต่อเดือน สำหรับประเด็นที่ 3 เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านอายุของหัวหน้าครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า อายุที่เพิ่มสูงขึ้นของหัวหน้าครัวเรือนมีผลทำให้ปริมาณการออมลดน้อยลงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่า ในบางกรณีหัวหน้าครัวเรือนเมื่อมีอายุสูงขึ้นหน้าที่การทำงานและประสบการณ์ต่างๆในชีวิตเพิ่มมากขึ้น ทำให้เรียนรู้ที่จะวางแผนทางการเงินไว้สำหรับชีวิตในช่วงวัยชรา คนกลุ่มนี้ก็อาจที่จะมีการเตรียมการออมที่มากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิษชา ต๊ะต้องใจ (2553) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการของประชาชนบ้านหนองสองห้อง” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีรูปแบบการออมผ่านการทำประกันชีวิต อยู่ในระดับสูง หากสังเกตได้ว่า คนบางกลุ่มที่มีรายได้ไม่สูงมากนัก หรืออาจไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายประจำเดือน ก็เลือกที่จะทำประกันชีวิตไว้ เนื่องจากว่าอายุสูงมากขึ้นและมีความเป็นห่วงกังวลต่อลูกหลานที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของตนเอง ก็เลือกที่จะออมเงินผ่านการทำสัญญาประกันชีวิต ประเด็นสุดท้าย ประเด็นที่ 4 เกี่ยวกับปัจจัยด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อปริมาณการออมของครัวเรือน พบว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากย่อมส่งผลให้มีรายจ่ายมาก จึงทำให้ไม่มีเงินเหลือสำหรับการออม แต่ข้อปฏิบัติด้านการออมที่ถูกต้องนั้นครัวเรือนต้องมีการกำหนดและปันส่วนเงินสำหรับการออมก่อน ไม่ใช่ว่ามีเงินเหลือแล้วออมที่หลัง ยิ่งจะส่งผลให้โอกาสในการออมลดลงมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคทางสถิติเพื่อจำลองระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน โดยทำการพยากรณ์ปริมาณการออมจากสมการ Multiple Regression Analysis พบว่า รายได้ของครัวเรือนส่งผลและความสัมพันธ์เชิงบวกต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือนมากที่สุด หากพิจารณาจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันแล้วพบว่า บางครัวเรือนทุกคนที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนต้องช่วยกันทำงานเพื่อหารายได้เข้ามาในครอบครัว และโดยส่วนใหญ่ทั้งหัวหน้าครอบครัวและภรรยาแล้ว คนทั้งคู่ต้องทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เข้ามาดูแลสมาชิกในครอบครัว ดังนั้นปัจจัยด้านรายได้จึงเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่จะส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือน ยิ่งไปกว่านั้น การออมภาคบังคับก็มีส่วนส่งผลให้ผู้มีงานทำและมีรายได้ต้องมีการออมภาคบังคับผ่านระบบประกันสังคม หรือกองทุนสะสมเพื่อการเลี้ยงชีพ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สามารถสรุปและเสนอแนะได้ว่า ปัจจัยที่จะส่งผลต่อปริมาณการออมของครัวเรือนได้มากที่สุดต้องมาจากปัจจัยด้านรายได้ ในบางครั้งรายได้จากการทำงานประจำนั้นไม่เพียงพอ การมีงาน

พิเศษเพิ่มเติมทำขึ้นเป็นเรื่องเร่งด่วนและจำเป็นมาก สำหรับสังคมการดำรงชีวิตในปัจจุบัน แต่คนส่วนใหญ่อาจยังไม่มีทักษะบางประการที่สามารถจะหาอาชีพเสริมได้ เช่น บางคนอาจจะทำงานประจำในช่วงเวลาทำงานปกติ แต่อาจจะมียานประดิษฐ์สิ่งของไปขายได้ในวันหยุด หรืออาจมีอาชีพเสริมทางการค้าขาย ก็จำเป็นต้องฝึกอบรมการทำสินค้าหรืออาหารสำหรับขายเพื่อหารายได้เสริมเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ การให้ความรู้ด้านการบริหารการเงินส่วนบุคคล และการปลูกจิตสำนึกด้านการรู้คุณค่าของเงินและการออม เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องเร่งทำให้คนในชุมชนรับทราบและนำไปปฏิบัติใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้มีหน่วยงานของภาครัฐเข้ามาร่วมมือกับสถานศึกษาต่างๆ ในการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน พร้อมทั้งมีการให้ความรู้และปลูกฝังค่านิยม ความประหยัด และพอเพียงในการดำรงชีวิตของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสืบไป

บรรณานุกรม

สำนักงานนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง.

(2557). รายงานการเงินฐานราก ปี 2557.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

รัชศักดิ์ ค่อยประเสริฐ. (2553). แบบแผนการออมภาคครัวเรือนตำบลช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ณิชา ต๊ะตังใจ. (2553). พฤติกรรมการออมของประชาชนบ้านหนองสองห้อง. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปัญญาสมาพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย. (2552). พฤติกรรมการออมของคนไทย

ในช่วงภาวะเศรษฐกิจถดถอย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ประยงค์ คุศิริสิน. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภัตสร ลิมานนท์, เกื้อ วงศ์บุญสิน, สุวณี สุรเสียงสังข์, สมเกียรติ เอี่ยมกาญจนาลัย และ

พัชรพล วงศ์บุญสิน. (2550). ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรต่อวิถีชีวิตของ

ประชากรกับทิศทางการออมในอนาคต กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข). กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รศ. ดร. ถัดยา วานิชย์บัญชา. (2551). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 11

พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ บริษัทธรรมสาร จำกัด.

รัชนิกร วงศ์จันทร์. (2555). การบริหารการเงินส่วนบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 2. พ.ศ. 2555.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาคผนวก

TNI

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามการสำรวจพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือน
กรณีศึกษา : หมู่บ้านหนองกระเสริม หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยด้านการออม โดยมีวัตถุประสงค์ด้านการเสริมสร้างวินัยในการออมเพื่อคุณภาพชีวิตของครัวเรือนที่ดีขึ้น ดำเนินการวิจัยโดย อาจารย์อริรัตน์ ลิปะพันธ์ อาจารย์ประจำภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น โดยคำตอบที่ได้มานี้จะนำไปใช้ในเชิงวิชาการเท่านั้น จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามโดยให้ข้อมูลตามความจริง

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบที่ท่านเลือก หรือเติมข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน

1. เพศของหัวหน้าครัวเรือน

() ชาย () หญิง

2. หัวหน้าครัวเรือนมีอายุ

() 36 - 40 () 41 - 45 () 46 - 50
() 51 - 55 () 56 - 60 () อื่นๆ

3. สถานะภาพของหัวหน้าครัวเรือน

() โสด () สมรส () หย่า
() หม้าย () อื่นๆ.....

4. ครัวเรือนของท่านมีการออมเงินหรือไม่

() มีการออม () ไม่มีการออม

5. การที่ครัวเรือนของท่านไม่มีการออมเงินเนื่องจาก (ตอบเฉพาะท่านที่ไม่มีการออม)

() มีภาระรายจ่ายมาก () มีภาระหนี้สินมาก () อื่นๆ.....

หากครัวเรือนของท่านไม่มีการออมให้หยุดทำแบบสอบถามเพียงเท่านี้

ส่วนที่ 2 รูปแบบการออมของภาคครัวเรือน

1. จำนวนเงินที่ท่านออม (บาท/เดือน)

() ไม่เกิน 1,000 () 1,001 – 2,500 () 2,501 – 5,000
() 5,001 – 10,000 () มากกว่า 10,000

2. วิธีการออมของท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() ทุกวัน () ทุกเดือน () ออมเมื่อรับรายได้
() ออมเมื่อมีเงินเหลือ () อื่นๆ.....

3. วัตถุประสงค์ของการออม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() เพื่อหาผลตอบแทนจากเงินออม () เพื่อการลดหย่อนภาษีส่วนบุคคล
() เพื่อเก็บไว้ใช้ยามเจ็บป่วยและยามชรา () อื่นๆ
() เพื่อการศึกษาของคนในครอบครัว

4. ท่านออมในรูปแบบใดบ้างกับสถาบันเงินออม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

() เงินฝากประเภทต่างๆ () การประกันชีวิต
() เงินสะสม กบข. () อื่นๆ.....
() เงินสมทบประกันสังคม

5. หัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับ

- () ประถมศึกษา () มัธยมศึกษา () อาชีวศึกษา
() ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

6. อาชีพหลักหัวหน้าครัวเรือน

- () รับราชการ () รับจ้าง - พนักงานบริษัท () ค้าขาย
() เกษตรกร () อื่นๆ.....

7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

- () 1 คน () 2 คน
() 3 คน () 4 คน () มากกว่า 4 คน

8. รายได้รวมของครัวเรือนต่อเดือน (บาท)

- () ไม่เกิน 15,000 () 15,001 – 25,000 () 25,001 – 35,000
() 35,001 – 45,000 () มากกว่า 45,000

9. รายจ่ายรวมของครัวเรือนต่อเดือน (บาท)

- () ไม่เกิน 10,000 () 10,001 – 20,000 () 20,001 – 30,000
() 30,001 – 40,000 () มากกว่า 40,000

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการออม (ตอบเฉพาะท่านที่มีการออม)

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์พิจารณาดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการออม	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านผลิตภัณฑ์การออม					
1. เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย					
2. เงินออมมีความปลอดภัย / ไม่ลดมูลค่าตามเวลา					
3. สามารถนำไปใช้ประกันได้ตามกฎหมาย					
4. ช่วยลดหย่อนภาษี					
ด้านผลตอบแทนจากการออม					
1. อัตราผลตอบแทนที่ได้รับ					
2. เวลาที่ได้รับผลตอบแทน					
ด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงิน					
1. การจัดกิจกรรมและสิทธิประโยชน์เพื่อกระตุ้นการออม					
2. จัดช่องทางการออมที่สะดวกต่อการออมมากขึ้น (Internet)					

ภาคผนวก ข

แผนชุมชนบ้านหนองกระเสริม ประจำปี 2557

สำนักงานที่ว่าการเทศบาลตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

ภาคผนวก ค
ตารางนำเสนอผลการทดสอบ SPSS

Frequencies

Statistics				
		Gender	Age	Marital status
N	Valid	210	210	210
	Missing	0	0	0
Mean		.64	3.22	2.00
Std. Deviation		.480	1.454	.000

Frequency Table

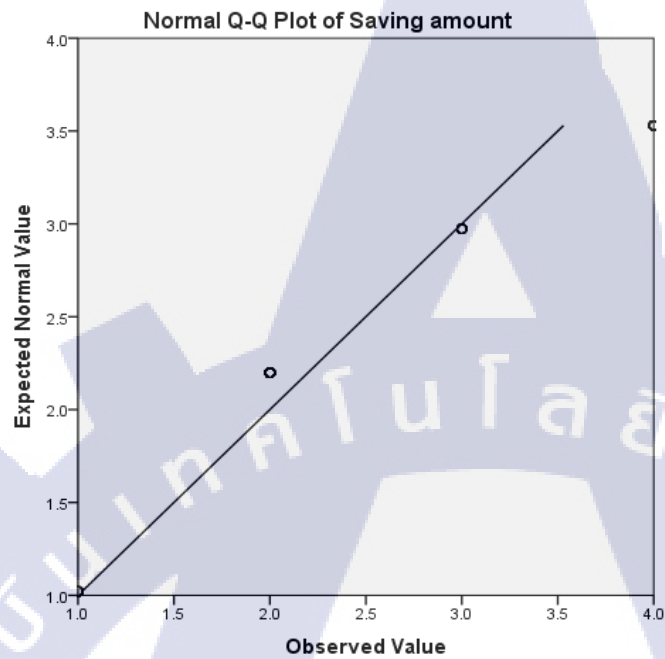
Gender				
		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Female	75	35.7	35.7
	Male	135	64.3	64.3
	Total	210	100.0	100.0

Age				
		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	36-40	48	22.9	22.9
	41-45	6	2.9	2.9
	46-50	61	29.0	29.0
	51-55	42	20.0	20.0
	More than 55 years	53	25.2	25.2
	Total	210	100.0	100.0

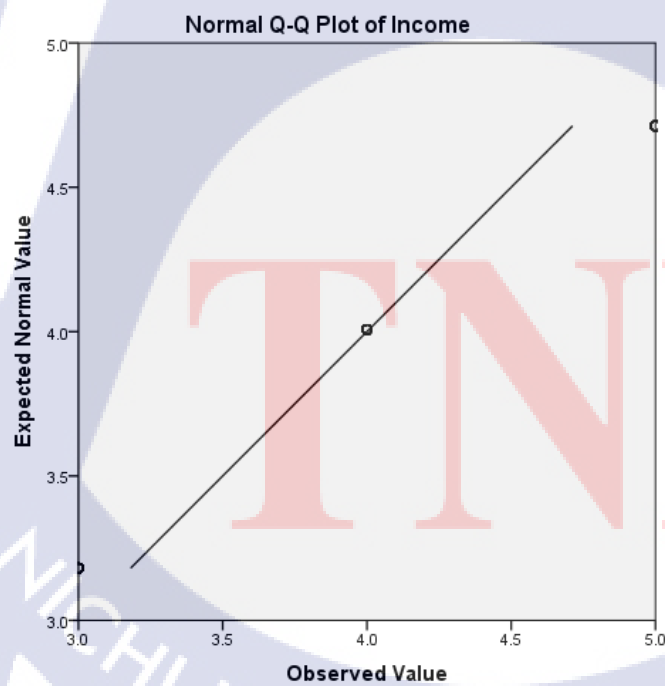
Marital status				
		Frequency	Percent	Valid Percent
Valid	Married	210	100.0	100.0

Normality check

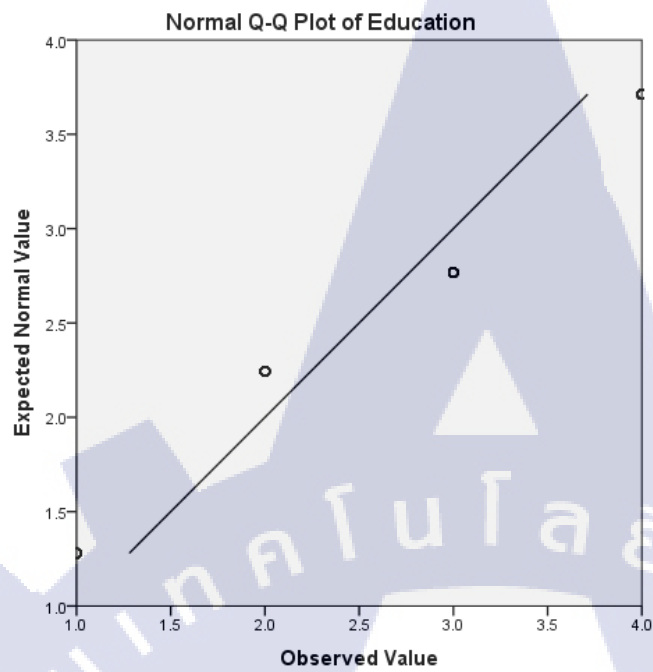
Saving amount

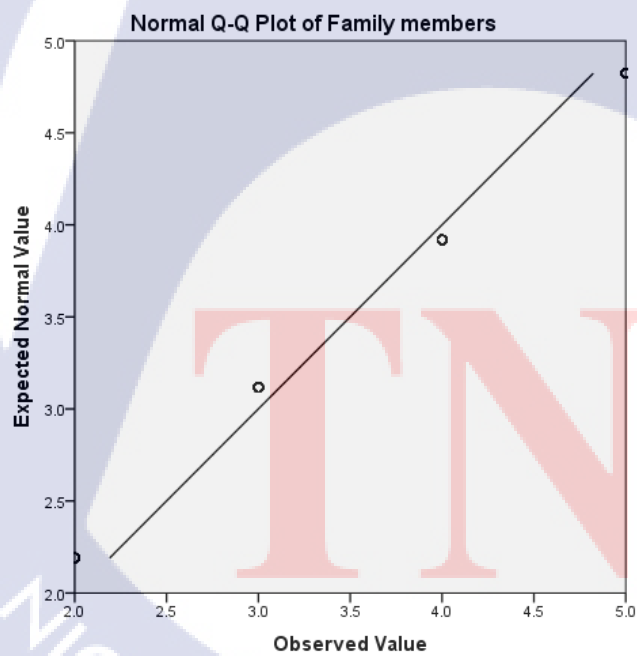
Income

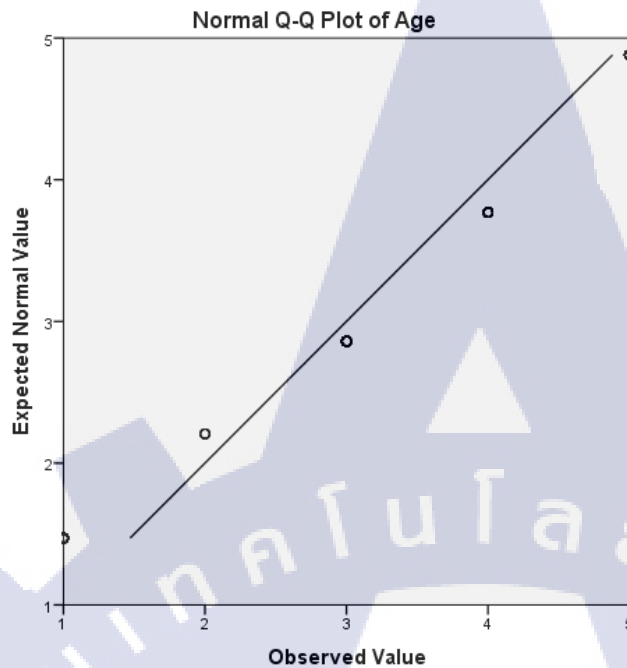
Education

Family members

Age

Bivariate Correlations Test

		Correlations				
		Saving amount	Income	Education	Family members	Age
Saving amount	Pearson Correlation	1	.779**	.267**	-.141*	-.020
	Sig. (2-tailed)		.000	.000	.041	.769
	N	210	210	210	210	210
Income	Pearson Correlation	.779**	1	.334**	-.285**	.028
	Sig. (2-tailed)	.000		.000	.000	.688
	N	210	210	210	210	210
Education	Pearson Correlation	.267**	.334**	1	-.547**	-.752**
	Sig. (2-tailed)	.000	.000		.000	.000
	N	210	210	210	210	210
Family members	Pearson Correlation	-.141*	-.285**	-.547**	1	.682**
	Sig. (2-tailed)	.041	.000	.000		.000
	N	210	210	210	210	210
Age	Pearson Correlation	-.020	.028	-.752**	.682**	1
	Sig. (2-tailed)	.769	.688	.000	.000	
	N	210	210	210	210	210

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Regression

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.801 ^a	.642	.635	.626

a. Predictors: (Constant), Age, Income, Family members, Education

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1 (Constant)	-2.150	.348		-6.183	.000		
Income	1.173	.071	.914	16.465	.005	.567	1.764
Education	.320	.063	.246	-1.903	.050	.296	3.374
Family members	-.286	.068	-.271	4.230	.007	.425	2.353
Age	-.243	.064	-.241	-3.770	.245	.214	4.673

a. Dependent Variable: Saving amount

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary		
	N	%
Valid	210	100.0
Cases Excluded ^a	0	.0
Total	210	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.751	8

ภาคผนวก จ

แบบเสนอโครงการวิจัย สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

